

ΑΣΘΕΝΕΙΕΣ ΤΟΥ ΑΝΑΠΝΕΥΣΤΙΚΟΥ ΣΥΣΤΗΜΑΤΟΣ

Οι βασικές ασθένειες του Αναπνευστικού Συστήματος οφείλονται σε ιούς, βακτήρια, μυκοπλάσματα, φλεγμονές, καιρικές συνθήκες. Οι κυριότερες από αυτές είναι οι :

1. ΚΑΙΡΙΚΕΣ ΣΥΝΘΗΚΕΣ- ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝ
2. ΓΡΙΠΗ
3. ΨΙΤΤΑΚΩΣΗ - ΟΡΝΙΘΩΣΗ
4. ΑΣΘΜΑ
5. ΜΥΚΟΠΛΑΣΜΩΣΗ ΑΣΘΕΝΕΙΑ ΑΕΡΟΦΟΡΩΝ ΣΑΚΩΝ (Χ.Α.Ν.)
6. ΤΡΑΧΕΙΟ - ΒΡΟΓΧΙΤΙΔΑ
7. ΣΥΡΙΓΓΙΤΙΔΑ
8. ΨΕΥΔΟΠΑΝΩΛΗ

ΚΑΙΡΙΚΕΣ ΣΥΝΘΗΚΕΣ- ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝ

Εκτροφεία τα οποία είναι σε υπόγεια , ταράτσες ή έχουν κατεύθυνση προς τον Βορά ή την Ανατολή έχουν πολλές πιθανότητες να έχουν προβλήματα και αυτό διότι η υγρασία είναι συχνά μεγαλύτερη από 60 % τον χειμώνα και οι Βόρειοι άνεμοι συν την υγρασία επιβαρύνουν το Αναπνευστικό Σύστημα. Αντίστοιχα οι Ανατολικοί με την υγρασία συχνά κάτω του 40 % και το ξηρό περιβάλλον δημιουργούν τα ίδια προβλήματα . Έτσι καλό θα είναι να γίνει χρήση ιονιστή - υγραντήρα για να έχουμε σταθερή υγρασία και όσοι έχουν το εκτροφείο σε ανοιχτό χώρο καλό θα είναι να κάνουν ένα προστατευτικό τοίχος και να περιορίσουν την έκθεση των πουλιών στον κρύο αέρα το χειμώνα και τον ξηρό το καλοκαίρι.

ΓΡΙΠΗ

Τα τελευταία χρόνια έχει γίνει μάστιγα η γρίπη των πτηνών Παγκοσμίως και πολλοί εκτροφείς έχουν δει ολόκληρο το κοπάδι τους να εξαφανίζεται από αυτή την αρρώστια. Υπεύθυνα είναι τα στελέχη μυξοϊών της ομάδας Α. Ο τρόπος μετάδοσης γίνεται με την επαφή των μεταναστευτικών πτηνών .

ΣΥΜΠΤΩΜΑΤΑ: Παρατηρείται βήχας, πταρνησμός, δύσπνοια, δακρύρροια, ανορεξία, αταξία, εντερικά προβλήματα, ενώ μειώνεται η ωσοκία, η εκκολαπτικότητα και η γονιμότητα. Χαρακτηριστική είναι η διόγκωση των υποκόγχιων κόλπων, με βλενώδες εξίδρωμα.

ΘΕΡΑΠΕΙΑ : Δεν υπάρχει ειδικό φάρμακο ή εμβόλιο. Για δευτερογενείς λοιμώξεις συνίσταται για 5-7 ημέρες θεραπεία με αντιβιοτικά και στη συνέχεια χορήγηση βιταμινών για 10 συνεχείς ημέρες στο νερό για την τόνωση του οργανισμού και την βοήθεια του ανοσοποιητικού συστήματος.

ΨΙΤΤΑΚΩΣΗ ή ΟΡΝΙΘΩΣΗ

Είναι μολυσματική νόσος, που προκαλείται από βακτήριο (Χλαμύδιο) και εμφανίζεται με υπεροξεία, οξεία και χρόνια μορφή. Μπορεί να μεταδοθεί και στον Άνθρωπο.

Η νόσος χαρακτηρίζεται από γενικευμένη λοίμωξη, που εντοπίζεται κυρίως στο αναπνευστικό σύστημα. Η μετάδοση γίνεται συνήθως μέσω της αναπνευστικού οδού, αλλά μερικές φορές μπορεί να γίνει και από την πεπτική οδό μέσω των περιττωμάτων. Το Χλαμύδιο ανιχνεύεται στα ρινικά - οφθαλμικά εκκρίματα μολυσμένων πτηνών τα οποία είναι φορείς του βακτηρίου ακόμα βρίσκεται στα πτερά και τα περιττώματα. Η νόσος μεταδίδεται και στους νεοσσούς από τους γονείς με το τάϊσμα. Ακόμα μπορούν να την μεταδώσουν οι ψείρες - ακάρεα μέσω του αίματος.

ΣΥΜΠΤΩΜΑΤΑ: Η περίοδος επώασης κυμαίνεται από 3 – 100 ημέρες και εξαρτάται από τη λοιμογόνο δύναμη του εμπλεκόμενου στελέχους.

Α. Υπεροξεία μορφή : Ο θάνατος επέρχεται σε 12- 48 ώρες , χωρίς ιδιαίτερα κλινικά συμπτώματα.

Β. Οξεία μορφή : Παρατηρείται πυρετός, ανορεξία, κατήφεια, γενική κατάπτωση. Τα πουλιά δεν μπορούν να κουνιάσουν, περπατούν δύσκολα και το πτέρωμα τους είναι ανορθωμένο. Τα βλέφαρα τους είναι ημίκλειστα, οι φτερούγες πέφτουν προς τα κάτω. Παρατηρείται ρίγος και υπνηλία. Ακολουθεί επιπεφυκίτιδα, δύσπνοια και ρινικό- οφθαλμικό έκκριμα. Τα περιττώματα παρουσιάζουν ένα γκριζοπράσινο χρώμα και κολλούν στο πτέρωμα γύρω από την αμάρα.. Ο θάνατος επέρχεται σε 4 – 15 ημέρες με νευρικά συμπτώματα.

Γ. Χρόνια μορφή : Παρατηρείται έντονη επιπεφυκίτιδα, που είναι η μόνη εξωτερική ορατή εκδήλωση της νόσου, αδυνάτισμα και παράλυση. Αναπνευστικά συμπτώματα, ρινικά- οφθαλμικά εκκρίματα απουσιάζουν. Συχνά, δευτερογενείς λοιμώξεις που επιβαρύνουν τη βασική νόσο είναι αυτές που επιταχύνουν το θάνατο. Αν αυτές απουσιάζουν, κάποια πουλιά είναι δυνατόν να επιβιώσουν, αλλά παραμένουν φορείς Χλαμυδίων για πολλούς μήνες.

ΘΕΡΑΠΕΙΑ : Όταν η νόσος είναι προχωρημένη, είναι προτιμότερη η θανάτωση του πουλιού, για να προληφθεί η μετάδοση της νόσου στον Άνθρωπο . Δραστικά φάρμακα θεωρούνται οι τετρακυκλίνες, η χλωραμφενικόλη και η ενροφλοξασίνη.

ΑΣΘΜΑ

Στα πτηνά και κυρίως στα καναρίνια το Άσθμα δεν είναι παρά μια έκφραση ενός συνδρόμου με ποικίλη αιτιολογία. Σημαντικότεροι παράγοντες είναι :

Α. Η προέλευση και το είδος πτηνού, κάποια είδη είναι ευαίσθητα και όταν βρεθούν σε διαφορετικό περιβάλλον από αυτό που γεννήθηκαν εκδηλώνετε η ασθένεια. Αυτός είναι και ο λόγος όπου τα ντόπια πουλιά είναι πιο ανθεκτικά.

Β. Ενδοκρινικές μεταβολές κατά τη διάρκεια της επώασης ή της αλλαγής του πτερώματος .

Γ. Χημικές ουσίες και αλλεργιογόνα.

Δ. Μύκητες και βακτήρια.

Ε. Προσβολή του αναπνευστικού συστήματος (τραχεία) από το ακάρι *Sternostomum tracheacolum*.

ΣΤ. Ιοί , όπως ο ιός της ευλογιάς.

ΣΥΜΠΤΩΜΑΤΑ: Η κλασική μορφή του Άσθματος είναι χρόνια. Παρατηρούνται σπασμώδεις

συσπάσεις των βρόγχων με εξίδρωση και πνευμονικό οίδημα, ακολουθούμενες από καρδιακές ανωμαλίες. Χαρακτηριστική είναι η παρουσία βλένης στην τραχεία και τους βρόγχους η δύσπνοια. Η αναπνοή επιταχύνεται και ακούγονται χαρακτηριστικοί συριγμοί. Το πουλί παραμένει ακίνητο με μισόκλειστα μάτια και ανορθωμένο πτέρωμα. Κατά την διάρκεια ασθματικού παροξυσμού, το πουλί πέφτει από τα καλάμια του κλουβιού με ανοιχτό το ράμφος και τεντωμένο τον λαιμό. Σε αυτή την κατάσταση η αναπνοή του πουλιού γίνεται θορυβώδης, με σφυρίγματα που προκαλούνται από το βλεννώδες έκκριμα στους βρόγχους. Αν ο παροξυσμός συνεχιστεί, το πουλί χάνει τις αισθήσεις του και πεθαίνει από ασφυξία. Σε περιπτώσεις προσβολής από ακάρι, το πουλί ανοίγει συνεχώς το ράμφος, βήχει σπασμωδικά και προσπαθεί να απορρίψει τα ακάρεα, που γίνονται ορατά στη γλώσσα και το στόμα.

ΜΥΚΟΠΛΑΣΜΩΣΗ – ΑΣΘΕΝΙΑ ΑΕΡΟΦΟΡΩΝ ΣΑΚΩΝ (Χ.Α.Ν.)

Η ασθένεια είναι γνωστή και ως χρόνια αναπνευστική νόσος (ΧΑΝ) των πουλιών ή έαρ σακ (CRD) και προσβάλλει κυρίως τους αεροφόρους σάκους (αεροθαλάμους). Οφείλεται στην παρουσία ενός μυκοπλάσματος, το οποίο μπορεί να μεταδοθεί από τους γονείς στους νεοσσούς. Διακρίνουμε 3 μορφές.

A. Αμιγής μορφή.

Στα ρουθούνια παρατηρείται ορώδες έκκριμα, που με την πάροδο του χρόνου γίνεται βλεννώδες (παχύρρευστο και θολό), ενώ όταν επικάθεται σκόνη σχηματίζεται μελανό επίστρωμα. Το πουλί κουνάει το κεφάλι, πταρνίζεται και βήχει. Πολλές φορές αναπτύσσεται επιπεφυκίτιδα με οφθαλμικό έκκριμα (δακρύρροια), με αποτέλεσμα να κολλούν το ένα ή και τα δυο βλέφαρα. Στις βαριές περιπτώσεις παρατηρείται κατήφεια, ανορεξία και ανορθωμένο πτέρωμα.

B. Επιπλεκόμενη με ιούς μορφή

Στην εμφάνιση της ενοχοποιούνται οι ιοί της ψευδοπανώλης, της λοιμώδους βρογχίτιδας και της ευλογιάς. Στην περίπτωση αυτή, τα προαναφερθέντα αναπνευστικά συμπτώματα γίνονται εντονότερα και επίμονα, η αντίσταση των πουλιών μειώνεται αισθητά και τελικά υποκύπτουν.

Γ. Μορφή επιπλεκόμενη με κολοβακτηρίδια.

Η μορφή αυτή είναι ιδιαίτερα βαριά, με πιο έντονα αναπνευστικά συμπτώματα και ταχύτερη κατάληξη.

ΘΕΡΑΠΕΙΑ : Η ΧΑΝ αντιμετωπίζεται με χορήγηση αντιβιοτικών, σουλφοναμιδών ή σουλφοναμιδών με κινολόνες.

ΚΟΡΥΖΑ – ΡΙΝΙΤΙΔΑ

Χαρακτηρίζεται από τοπική φλεγμονή των βλεννογόνων της ρινικής κοιλότητας. Η νόσος αυτή είναι οξεία και οφείλεται σε τοξινογόνο και ισχυρά παθογόνο βακτήριο, τον αιμόφιλο. Πολλές φορές ο αιμόφιλος συνυπάρχει με μυκοπλάσματα, ενώ μπορεί να συμμετέχουν και άλλα παθογόνα, όπως κολοβακτηρίδια, σταφυλόκοκκοι, πρωτέας και ψευδομονάδες.

ΣΥΜΠΤΩΜΑΤΑ: Δακρύρροια και καταρροή με πυώδες εξίδρωμα. Καταρροϊκή επιπεφυκίτιδα, με υποδόριο οίδημα γύρω από τα μάτια. Το πτέρωμα γύρω από ρουθούνια είναι κολλημένο. Ακούγονται σφυρίγματα κατά την αναπνοή, το πτηνό πταρνίζεται με τριγμούς του ράμφους και χάνει τη ζωτικότητα του. Ακολουθεί εμφανής δύσπνοια (ανοιχτό ράμφος συνεχώς).

ΘΕΡΑΠΕΙΑ : Προσεκτικός καθαρισμός των ρινικών κοιλιοτήτων με βαμβάκι εμποτισμένο σε διάλυμα χλωρεξιδίνης και χορήγηση αντιβιοτικών, σουλφοναμιδών ή κινολονών , στο νερό για 5 - 7 ημέρες.

ΤΡΑΧΕΙΟ - ΒΡΟΧΙΤΙΔΑ

Προσβολή της τραχείας και των βρόγχων από:

- A. Τον ιό της βρογχίτιδας, το βακτήριο της κόρυζας και την ψευδομονάδα .
- B. Την παρουσία παράσιτων στην τραχεία
- Γ. Την δυσπλασία του θυρεοειδούς αδένα.

Η νόσος επιβαρύνεται από αναθυμιάσεις επιβλαβών ουσιών (εισπνοή καπνού, εξατμίσεις αυτοκινήτων κ.α.).

ΣΥΜΠΤΩΜΑΤΑ: Παρατηρείται ανησυχία και ανόρθωση του πτερώματος , ξηρός βήχας τραχύς ρόγχος και προσπαθεί να αναπνοή με ανοιχτό το ράμφος.

ΘΕΡΑΠΕΙΑ :Ο ιός της βρογχίτιδας δεν καταπολεμάται με φάρμακα αλλά με προληπτικό εμβόλιο, που δυστυχώς δεν είναι εμπορικά διαθέσιμο για τα ωδικά πτηνά.

ΣΥΡΙΓΓΙΤΙΔΑ

Είναι μια ασθένεια των φωνητικών οργάνων των ωδικών πτηνών και τα αίτια περιλαμβάνουν :

- A. Τη λοίμωξη των φωνητικών οργάνων από σταφυλόκοκκους, στρεπτόκοκκους, ψευδομονάδες, ιούς, μύκητες, που καταλήγει συνήθως στη δημιουργία συριγγίου.
- B. Διόγκωση του θυρεοειδούς αδένα, ο οποίος ασκεί συνεχή πίεση στα φωνητικά όργανα.
- Γ. Παρουσία όγκου, καλοήθους ή κακοήθους στο σημείο αυτό.

Και στις τρεις περιπτώσεις παρατηρούνται σχεδόν τα ίδια κλινικά συμπτώματα.

ΣΥΜΠΤΩΜΑΤΑ: Απώλεια σταδιακά της φωνής και εκπέμπει διακεκομμένες μικρές φωνές και ρυθμικούς, σταθερούς τριγμούς.

ΘΕΡΑΠΕΙΑ : Δεν υπάρχει θεραπεία , αν η νόσος οφείλεται στην παρουσία όγκου. Ο όγκος πιέζει και εμποδίζει την αναπνοή του πτηνού , το οποίο πεθαίνει από ασφυξία.

Στην περίπτωση συριγγίου, επιβάλλεται η χορήγηση αντιβιοτικών, σουλφοναμιδών ή κινολονών. Αν η θεραπεία καθυστερήσει, δημιουργείται στο συρίγγιο μια πυώδης και τυρώδης μάζα, η οποία διογκώνεται και προκαλεί ασφυξία. Επιβάλλεται επέμβαση και αφαίρεση της τυρώδους μάζας του συριγγίου.

ΨΕΥΔΟΠΑΝΩΛΗ

Μεταδοτική ασθένεια, που προσβάλει όλα τα ωδικά και καλλωπιστικά πτηνά του κλουβιού και της βολιερας, ιδιαίτερα τα ψιτακοειδη. Οφείλεται σε παραμυξοϊό. Υπάρχουν πολλά στελέχη του ιού, που ταξινομούνται σε εντεροτροπικά, πνευμονοτροπικά, και νευροτροπικά. Η μετάδοσή του ιού γίνεται με επαφή, από τα περιττώματα ή τα πτερά μολυσμένων ιθαγενών ή εισαγόμενων πτηνών , δια της πεπτικής ή αναπνευστικής οδού. Ο ιός μπορεί να μεταδοθεί και μέσω του αυγού.

Βιβλιογραφία : Κωνσταντίνος Ι. Τασιράμος.